

כיתה
ד'

שותפים ומחויבים

הקדמה

"אגודה של קנים - אין אדם יכול בבת אחת לשברם, אחת אחת - אפילו תינוק יכול לשברם"
(מדרש תנחומא).

לעבודה בצוות מאפיינים ייחודיים היוצרים מעגל של נתינה ונטילה חברתית. עבודה בצוות היא צורת פעולה המקבצת יכולות אישיות של הפרט עם מיצוי הפוטנציאל הטמון בעבודה בציבור. בעבודה בצוות, תורמים יחידים את חלקם לעבודה משולבת ונוטלים מן הפעילות המשותפת תועלת רבה. היכולת לפעול יחד כצוות מביאה לידי ביטוי מעשי כישורים חברתיים שונים דוגמת הקשבה, סובלנות, התחשבות בדעות שונות ועוד, ומשכללת אותם. רכישת מערך התנהגויות הולם לעבודת צוות יעילה תשפר הנהגות של בין אדם לחברו ותוביל לכינון עולם מתוקן וראוי.

רציונל

צוות הינו קבוצה של אנשים הפועלת תוך שיתוף פעולה ותלות הדדית לשם השגת מטרה או השלמת משימה. בהתבסס על הגדרות, תיאוריות ומודלים שונים המתייחסים לצוות ולמשימותיו ניתן לאפיין את עבודת הצוות עפ"י המרכיבים הבאים:

מטרה - חברי הצוות פועלים להשגת מטרה משותפת.

תלות הדדית - חברי הצוות תלויים זה בזה וזקוקים לניסיונו, לכישרונו ולתרומתו הייחודית של כל חבר על מנת להשיג את המטרה המשותפת.

מחויבות - חברי הצוות מגלים מחויבות להשגת המטרה המשותפת ומכירים בכך שהדרך היעילה ביותר להשגת המטרה הינה לעבוד ביחד.

מנגנונים ותהליכים מובנים - בצוות קיימים חלוקת תפקידים מוגדרת וידועה, תהליכים מובנים, כללים ונהלים היוצרים תיאום בין כלל הפעולות של חברי הצוות.

הכרה - לצוות הכרה חיצונית בייחודו. הכרה זו מספקת לחברי הצוות תחושת שייכות וגאווה יחידה ומעניקה משמעות לעבודתו.

עבודת הצוות אינה מתרחשת מאליה. היא דורשת טיפוח מכוון של המיומנויות האישיות והקבוצתיות המאפשרות עבודת צוות יעילה תוך התמקדות במשימות הצוות ובטיפוח היחסים שבין החברים. חשוב לזמן לתלמידות התנסות בעבודה בצוות ולברר עמן את ההיבטים השונים הנגזרים ממישור המשימה: המטרה המשותפת והדרכים השונות להשגתה. וממישור היחסים: התלות ההדדית הקיימת בין חברות הצוות, מחויבותה של כל חברה בצוות לפעול להשגת המטרה המשותפת ושיתופן של כל חברות הצוות בשלבי המשימה השונים.

מטרות

- ביורור תפיסות עולמן של התלמידות ביחס לעבודה בצוות.
- ביורור ההתנהגויות המעידות על מחויבות לפעול להשגת מטרות הצוות וההתנהגויות המעידות על חוסר מחויבות לפעול להשגתן.
- בחינת השפעותיו של שיתוף חברות הצוות בשלבי המשימה השונים על תחושת המחויבות שלהן ועל נכונותן לפעול להשגת מטרות הצוות.

מודל ההפעלה

מהלך להתנסות בעבודה בצוות ולבחינת סוגיית מחויבות חברות הצוות.

"מפתח הלב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

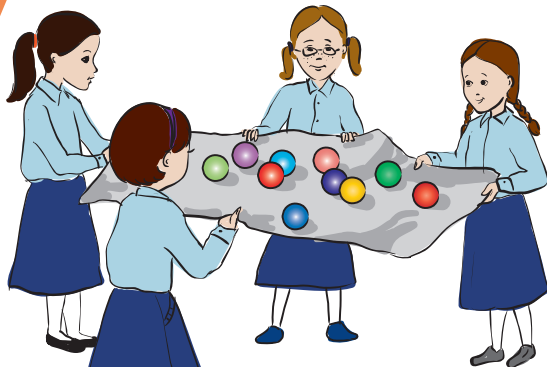

"שומרים על הכדורים" עניין לעבודה בצוות

למורה:

הפעילות הבאה "שומרים על הכדורים" מאפשרת לשתי קבוצות תלמידות הכיתה להתנסות בעבודה בצוות.

מטרת ההתנסות בצוותים היא להחזקת היבטים שונים בעבודה בצוות: התלות ההדדית בין החברות, שיתוף החברות בתכנון וביצוע, מחויבות החברות להשגת המטרה/הצלחת המשימה.

החומרים הנדרשים לצורך המשימה בצוות:

נייר צלופן שלם

ע - מונה זולות או כדורי פלא קטנים

משימת הצוות:

על חברות הצוות לשאת את נייר הצלופן המתוח שמרכיב הן הכדורים ולהסתובב במעגל בחדר המשך שתי דקות תוך שהם מקפידות שהכדורים לא יפלו מנייר הצלופן.

מהלך הפעילות "שומרים על הכדורים":

שלב א'

- הצמיני ארבע תלמידות להתנסות במשימה בצוות.
יציאת אותן ואת המליאה בדבר המשימה שחברות הצוות עומדות להתנסות בה והלדירי את המטרה: לסיים את המשימה (בתוך שתי דקות שהוקצבו) כשעל גבי נייר הצלופן מונחים כמה שיותר כדורים/זולות.
- בקסי מכל חברה בצוות לכתוב על גבי פתקית כיצד אצתה ניתן לבצע את המשימה בהצלחה.
- ערבבי את ארבע הפתקיות ושליפי אחת מהן באופן אקראי.
מסרי את הפתקית לחברה בצוות לפי בחירתך ובקסי ממנה להנחות את הצוות בביצוע המשימה (בהתאם להצעה הכתובה הפתקית).
- בנות הכיתה תצפינה בחברות הצוות כשהן מבצעות את המשימה בהתאם להנחיות המפוצלה. בתוך שתי דקות יספרו הכדורים/הזולות שנותרו על גבי נייר הצלופן.

שלב ב'

1. הזמין ארבע תלמידות נוספות להתנסות בהיצוץ אותה המשימה בצוות.
2. רגע לפני ההתנסות בקשי מחברות הצוות לתכנן במשותף במשך כשלוש דקות כיצד יבצעו את המשימה ואפשרי לבנות הכיתה לצפות בהן בשלב התכנון.
3. בנות הכיתה תצפינה בחברות הצוות השני כשהן מבצעות את המשימה. בתום שתי דקות יספרו הזולות/הכדורים שנתנו על גבי נייר הצלופן.

בירור תפיסות עולם ביחס לעבודה בצוות

שוחחו בעקבות ההתנסות בצוותים:

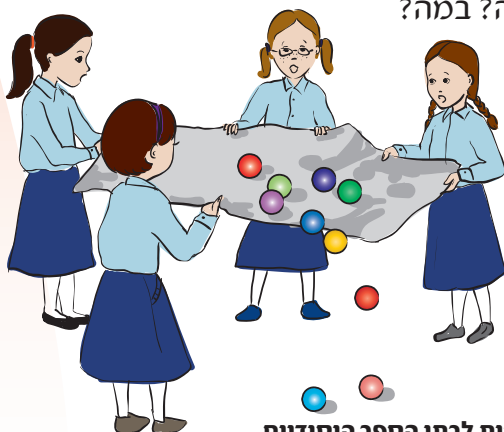
- מה הייתה המטרה שהוגדרה לצוותים?
- איזה צוות הצליח יותר בהשגת המטרה, וסיים את המשימה כשמרבית הגולות נמצאות על גבי נייר הצלופן? מה לדעתכן סייע לחברות הצוות להצליח בכך?

דיווח על ידי הצוותים

- כיצד הרגשתן במהלך ביצוע המשימה בצוות? מדוע?
- מה היה לכן קל במהלך ביצוע המשימה בצוות? מה היה לכן קשה? מדוע?
- האם חשבתן שכל חברות הצוות נרתמות לסייע בהצלחת המשימה? במה ההירתמות ו/או אי ההירתמות באו לידי ביטוי?

דיווח על ידי צוות ב'

- תארו את הדקות בהן תכננתן את אופן ביצוע המשימה:
- האם אפשרתן לכל חברות הצוות להיות שותפות בשלב התכנון? כיצד?
- כיצד קיבלתן החלטות בצוות?
- האם התכננתן המשותף סייע לכן בהשגת המטרה? במה?
- האם בשלב התכנון ובשלב ביצוע המשימה חשבתן מחויבות לסייע להשגת המטרה? מדוע? האם תחושה זו השפיעה על האופן שבו פעלתן בשלבים אלה? כיצד?

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

הידעת?

צוות הוא קבוצה של אנשים הפועלת בשיתוף על מנת להשיג מטרה משותפת או על מנת לבצע משימה. בין חברי הצוות קיימת תלות הדדית והם זקוקים לידיעותיו, לכישורונותיו ולתרומתו הייחודית של כל חבר על מנת להשיג את המטרה/להצליח במשימה. עבודת צוות יעילה מתאפשרת כאשר חברי הצוות מגלים מחויבות להשגת המטרה המשותפת ונכונים לתרום להשגתה. בצוותים הנוהגים לשתף את חבריהם בשלבי המשימה השונים (כמו: תכנון, ביצוע והערכה) ניכרת בקרב חברי הצוות מחויבות רבה יותר לתרום ולפעול להשגת המטרה/הצלחת המשימה.

דונן:

- **תלות הדדית בקרב חברות הצוות**
האם חברות הצוותים בהן צפיתן היו זקוקות זו לזו על מנת להשיג את המטרה המשותפת? נמקו.
- **מחויבות חברות הצוות להשגת המטרה**
אלו התנהגויות של חברות הצוות עשויות להעיד על כך שהן חשות מחויבות לסייע להשגת המטרה? (תוכלו לציין התנהגויות של חברות הצוותים בהם צפיתן.)
- **אלו התנהגויות של חברות הצוות עשויות להעיד על כך שהן אינן חשות מחויבות לסייע להשגת המטרה? (תוכלו לציין התנהגויות של חברות הצוותים בהן צפיתן.)**
- **שותפות מעודדת מחויבות?**
"כאשר אני שותפה - אני חשה מחויבת!" - האם שיתוף חברות הצוות בתכנון ובביצוע המשימה עשוי לגרום להן לחוש מחויבות יותר לפעול להשגת מטרת הצוות? מדוע?
באלו דרכים ניתן לשתף את החברות בשלבי המשימה השונים?
האם בכל משימה המתבצעת בצוות ניתן לשתף את כל החברות בכל שלבי המשימה?
במה זה תלוי?

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לימודי יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

אני מחויבת, וכעת!

להחיות מחויבות אסתר, חברה באוצרת העיתון

לקראת סיום שנת הלימודים החליטו חברות ועדת עיתון בכיתה ד' בבית-ספר "הלב" להפיק עיתון כיתתי שיכלול כתבות ותמונות המתעדות רגעים מיוחדים שחו במהלך השנה. אסתר, חברה בוועדת העיתון, מרגישה מחויבת לתרום להפקת עיתון מוצלח. השלימו את הרהוריה של אסתר:

1. היום חברות הוועדה מתכנסות בביתה של איילה כדי לתכנן את העיתון.

כחברה בצוות אני מרגישה מחויבת לכך שנפיק עיתון מוצלח ולכן אני

2. המשימה שלי כחברה בצוות היא לבצע את

(איסוף החומרים והתמונות, כתיבת הכתבות, הקלדת החומר, איור עמודי העיתון, אחר). אני מרגישה מחויבת לכך שנפיק עיתון מוצלח ולכן אני

3. רגע לפני הדפסת העיתון חשוב לעצור ולהעריך את התוצר (לבדוק את הכתבות, האיורים, התמונות, סדר הופעת הדברים בעיתון ועוד).

כחברה בצוות אני מרגישה מחויבת לכך שנפיק עיתון מוצלח ולכן כשנגיע לשלב הערכת התוצר אני

התכווננו לשתף את המליאה בדברים שכתבתן.

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

מחליטים לשתף את החברות

להחיות החלטות וצדק היתרון
בדבר שיתוף החברים בשלבי המשימה השונים

לקראת סיום שנת הלימודים החליטו חברות ועדת עיתון בכיתה ד' בבית-ספר "הלב" להפיק עיתון כיתתי שיכלול כתבות ותמונות המתעדות רגעים מיוחדים שחוו במהלך השנה.

הן החליטו שכל חברות הוועדה תשתתפנה בשלבים השונים של הפקת העיתון. השלימו את החלטות חברות הוועדה ביחס לשיתוף החברות בשלבים השונים:

1. שלב תכנון העיתון

חשוב לנו שכל חברות הוועדה תהיינה שותפות בתכנון העיתון. לכן ניידע את כל החברות בדבר מפגשי התכנון בדרכים הבאות:

במקרה שחברה לא תוכל להגיע לחלק מהמפגשים, נשתדל ל

2. שלב ביצוע העיתון

חשוב לנו שכל חברות הוועדה תהיינה שותפות בביצוע העיתון. לכן נאפשר לכל חברה

ונתחשב ב

3. שלב הערכת העיתון

רגע לפני הדפסת העיתון חשוב לעצור ולהעריך את התוצר (לבדוק את הכתבות, האיורים, התמונות, סדר הופעת הדברים בעיתון ועוד). חשוב לנו שכל חברות הוועדה תהיינה שותפות בהערכת העיתון.

לכן רגע לפני הדפסת העיתון נאפשר לכל החברות לעיין בו ו

(להציע שיפורים/שינויים, לחוות דעה, להביע שביעות רצון/חוסר שביעות רצון, לבקש..., לשאול..., לומר...)

התכנונו לשתף את המליאה בדברים שכתבתן.

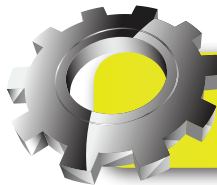

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

- דיווח על ידי נציגות הקבוצות תוך ריכוז ההתנהגויות המעידות על:
- מחויבות לפעול להשגת מטרת הצוות בשלבי המשימה השונים: תכנון, ביצוע והערכה (בעקבות הכרטיס הקבוצתי: אני מחויבת וכעת!).
 - שיתוף החברות בשלבי המשימה השונים (בעקבות הכרטיס הקבוצתי: מחליטות לשתף את החברות).

האזנה

כשכל חברה בצוות מחויבת להצלחה בכוחנו להניע את גלגלי המשימה

- ציינו פעילויות ו/או מסגרות בכיתה ובבית-הספר בהן אתן נדרשות לעבוד בצוות (ועדה, פעילות או תחרות, פעילות או משחק בהפסקה, הכנת עבודת חקר, הכנות למסיבות ועוד).
- בחרו אחת מהפעילויות/המסגרות שציינתן ובררו:
 - מהי מטרת הצוות המשתתף באותה פעילות/מסגרת?
 - מהן המשימות המוטלות על הצוות?
 - אלו התנהגויות המעידות על מחויבות לפעול להשגת מטרת הצוות חשוב שתאמצו? מדוע?
 - כיצד תוכלו לשתף את כל חברות הצוות בשלבים השונים של משימות הצוות? (התייחסו לשלב התכנון, הביצוע וההערכה) כיצד עשוי השיתוף להשפיע על רגשות החברות?
- כתבו על "גלגל השיניים" (מצורף בהמשך) את ההתנהגויות המעידות על מחויבויות שהחלטתן לאמץ ושלבו אותן בסביבה הלימודית.

**כשכל חברה בצוות מחויבת להצלחה
בכוחנו להניע את גלגלי המשימה**

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - עבודה בצוות

**אני מחויבת להצלחת
המשימה בצוות ולכן**

